

Generalități privind managementul deșeurilor. Obiective ale gestionării deșeurilor.

În cadrul temei vom discuta despre:

1. Ce reprezintă gestionarea deșeurilor și de ce este importantă?
2. Ce sunt Obiectivele Dezvoltării Durabile și ce au în comun acestea cu Managementul deșeurilor?

Te-ai întrebat vreodată ce se întâmplă cu deșeurile formate? Unde ajung acestea?

Posibil că răspunsul va fi – la groapa de gunoi.

Într-adevăr, rata de depozitare a deșeurilor în țara noastră rămâne a fi una mare, aproximativ 90 %, fapt care confirmă că deșeurile generate nu sunt colectate separat și au o capacitate foarte redusă de reciclare, iar **depozitarea** este una dintre cele mai utilizate și simple metode de **gestionare a deșeurilor**.

Astfel,

- Deșeul reprezintă o pierdere economică în formă solidă, lichidă sau energetică.
- Deșeul a fost odată un material valoros, extras, prelucrat, transportat, depozitat, utilizat, cumpărat.
- Orice kilogram de deșeu generat înglobează energie și ore de muncă.
- Deșeurile sunt resurse!

O gestionare eficientă a deșeurilor asigură punerea lor în valoare.

Află mai mult!

Ce reprezintă gestionarea deșeurilor?

Noțiunea de **Gestionare a deșeurilor**, cunoscută și ca **managementul deșeurilor**, cuprinde activități de **colectare, transportare, tratare, valorificare sau eliminare a deșeurilor**, de regulă rezultate în urma activității umane, în scopul reducerii efectului negativ potențial asupra sănătății populației, a mediului sau a esteticii locale.

Politica de gestionare a deșeurilor are ca scop dezvoltarea și implementarea unui **sistem integrat de gestionare a deșeurilor**, eficient din punct de vedere ecologic și economic, iar deșeurile trebuie abordate ca o **resursă de materie primă secundară**.

Eficiența unui management integrat al deșeurilor are la bază **ierarhia deșeurilor** care se referă la gruparea măsurilor de management al deșeurilor în funcție de **ordinea priorităților** și include

prevenirea deșeurilor, **reutilizarea**, **reciclarea**, operațiuni de **valorificare** și pe ultimul loc **eliminarea**.

Astfel, Obiectivele prioritare în domeniul gestionării deșeurilor țin de:

- a) prevenirea sau reducerea producerii de deșeuri și a gradului de pericolozitate, precum și
- b) reutilizarea, valorificarea deșeurilor prin reciclare, recuperare sau orice alt proces prin care se obțin materii prime secundare ori utilizarea deșeurilor ca sursă de energie.

La baza activităților de **gestionare a deșeurilor** stau câteva principii enunțate în cadrul Strategiei Naționale de Gestionare a Deșeurilor și a legislației comunitare.

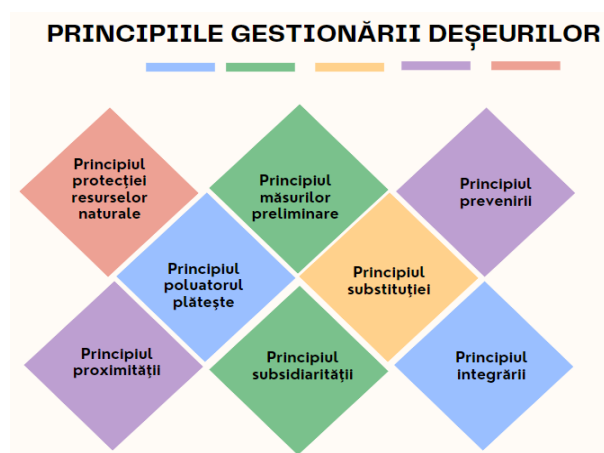
- **Principiul protecției resurselor naturale**, formulat în contextul mai larg al conceptului de dezvoltare durabilă, care stabilește necesitatea de a minimiza cantitatea deșeurilor și de a eficientiza utilizarea resurselor primare, în special a celor neregenerabile, punând accentul pe utilizarea materiilor prime secundare;
- **Principiul măsurilor preliminare**, corelat cu principiul celor mai bune tehnici disponibile care nu presupun costuri excesive, care stabilește că, pentru orice activitate (inclusiv pentru gestionarea deșeurilor), trebuie să se țină cont de următoarele aspecte principale: stadiul curent al dezvoltării tehnologiilor, cerințele pentru protecția mediului, alegerea și aplicarea acelor măsuri fezabile din punct de vedere economic;
- **Principiul prevenirii** - stabilește ierarhizarea activităților de gestionare a deșeurilor, în ordinea descrescătoare a importanței: **prevenirea** deșeurilor, pregătirea deșeurilor pentru reutilizare, reciclare, inclusiv compostarea, recuperarea, inclusiv recuperarea energetică și depozitarea;
- **Principiul poluatorul plătește**, corelat cu principiul responsabilității producătorului și cel al responsabilității utilizatorului, stabilește ca costurile pentru gestionarea deșeurilor să fie suportate de generatorul acestora;
- **Principiul substituției**, care stabilește necesitatea înlocuirii materiilor prime periculoase cu materii prime nepericuloase, evitându-se astfel generarea deșeurilor periculoase;
- **Principiul proximității**, corelat cu principiul **autonomiei**, care stabilește că deșeurile trebuie să fie tratate și eliminate cât mai aproape de sursa de generare; în plus, exportul deșeurilor periculoase este posibil numai către acele țări care dispun de tehnologii adecvate de eliminare și numai în condițiile respectării cerințelor pentru comerțul internațional cu deșeuri;
- **Principiul subsidiarității**, corelat și cu principiul proximității și cu principiul autonomiei, care stabilește acordarea competențelor, astfel încât deciziile în domeniul gestionării deșeurilor să fie luate la cel mai scăzut nivel administrativ față de sursa de generare, dar pe baza unor criterii uniforme la nivel regional și național

- **Principiul integrării**, care stabilește că activitățile de gestionare a deșeurilor fac parte integrantă din activitățile social-economice care le generează.

Implementarea **principiilor de gestionare a deșeurilor** contribuie la o evoluție efectivă a sistemului de management integrat al deșeurilor, prin acordarea priorității facilităților de eliminare a deșeurilor, ținând cont de aspectele protecției sănătății umane și a mediului și integrând conservarea biodiversității și a resurselor naturale.

Principiile gestionării deșeurilor

- **Principiul protecției resurselor naturale**
- **Principiul măsurilor preliminare**
- **Principiul prevenirii**
- **Principiul poluatorul plătește**
- **Principiul substituției**
- **Principiul proximității**
- **Principiul subsidiarității**
- **Principiul integrării**

Știi cine este responsabil de gestionarea deșeurilor?

Responsabilitatea pentru gestionarea deșeurilor le

revine **producătorului sau altui deținător de deșeuri**.

Principiile strategice de gestionare a deșeurilor joacă un rol cheie în dezvoltarea unui management durabil al deșeurilor.

Un management corespunzător al deșeurilor prezintă următoarele avantaje:

Diminuarea cantității de deșeuri generate

Reducerea sau prevenirea deșeurilor este o strategie preferată în cadrul managementului de deșeuri.

Crearea unui mediu sănătos și sustenabil

O schemă potrivită de gestionare a deșeurilor favorizează obținerea unui mediu mai curat și contribuie la bunăstarea oamenilor, prevenind dezvoltarea bolilor și a potențialelor focare de infectare.

Diminuarea nivelului de poluare

Când sunt gestionate corect, deșeurile nu prezintă riscuri de deversare a substanțelor reziduale periculoase. Astfel, un management eficient al deșeurilor reduce impactul și intensitatea gazelor cu efect de seră (dioxidul și monoxidul de carbon, metanul), care emise din deșeurile acumulate în depozite pot provoca dezastre pe termen lung.

Conservarea energiei și regenerarea resurselor naturale

Reciclarea este una dintre cele mai importante aspecte ale managementului deșeurilor, care ajută la economisirea energiei (diminuând concomitent amprentele de carbon). Extragerea și prelucrarea resurselor brute (lemn, petrol, minereu) pentru a face materiale utilizabile (hârtie, plastic, metal) necesită multă energie.

În plus, faptul că nu se mai extrag foarte multe resurse noi pentru industrie sau domenii conexe permite naturii să-și regenereze rezervele de resurse naturale.

Crearea unor noi locuri de muncă

Industria reciclării și domeniul managementului deșeurilor facilitează apariția unor noi locuri de muncă. Pe măsură ce oamenii conștientizează importanța gestionării deșeurilor și adoptă un comportament responsabil, ei se orientează către organizații prietenoase cu mediul.

Chiar dacă, în mod tradițional, deșeurile sunt considerate o sursă majoră de poluare, acestea, **bine gestionate**, pot deveni **o sursă importantă de materiale**, mai ales în condițiile în care multe dintre materialele de care avem nevoie sunt din ce în ce mai rare.

Astfel, un management corespunzător al deșeurilor prezintă mai multe avantaje:

- **Diminuarea cantității de deșeuri generate**
- **Crearea unui mediu sănătos și sustenabil**
- **Diminuarea nivelului de poluare**
- **Economisirea resurselor naturale și conservarea energiei**
- **Crearea unor noi locuri de muncă**

Dezvoltarea actuală a economiei și societății trebuie să asigure necesitățile generației prezente fără a afecta satisfacerea necesităților generațiilor următoare, acest concept este numit „**dezvoltare durabilă**”.

În anul 2015 Organizația Națiunilor Unite (ONU) a lansat mai multe Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD), 17 la număr, care până în anul 2030 au drept scop de a îmbunătăți situația

economică, socială, climatică, energetică etc, în 170 de țări și teritorii ale lumii, printre care și Republica Moldova.

Cum Managementul deșeurilor poate contribui la realizarea acestor Obiective de Dezvoltare durabilă?

Să analizăm câteva exemple:

	Obiectivul 1: Fără sărăcie În acest sens, managementul deșeurilor contribuie la lupta împotriva sărăciei prin crearea locurilor de muncă și angajarea lucrătorilor din diferite categorii sociale, inclusiv a persoanelor și comunităților vulnerabile.
	Obiectivul 2: Zero foame Zero foame și zero risipă alimentară sunt obiective care sunt corelate semnificativ în cadrul Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD). Risipa alimentară este o problemă globală și constituie aproximativ 30 % din totalul alimentelor produse în lume. Se estimează că cca 923 milioane tone mâncare s-a risipește în fiecare an la nivel global. În acest context, gestionarea corectă a deșeurilor alimentare, inclusiv prin compostarea acestora, este o necesitate absolută în contextul în care risipa alimentară are un impact negativ și asupra mediului, fiind responsabilă de 10% dintre emisiile globale de gaze cu efect de seră care cauzează schimbările climatice.
	Obiectivul 3: Sănătate și stare de bine Gestionarea deșeurilor are drept scop să protejeze mediul înconjurător împotriva contaminării și să asigure o viață sigură acolo unde locuiesc oamenii. Gunoii și deșeurile, care au rămas neprelucrate în localități, cauzează răspândirea virusurilor și a infecțiilor,

	mirosurilor și bolilor respiratorii, fiind și o sursă de toxine care otrăvește apa și alte produse alimentare. Colectarea și eliminarea deșeurilor departe de zonele de locuit, precum și păstrarea acestora în condiții sanitare, în mod special a deșeurilor periculoase reprezintă un obiectiv important pentru menținerea sănătății publice.
	Obiectivul 6: Apă curată și igienă Accesul la apă curată și igienă este o precondiție pentru o viață sănătoasă. Marea majoritate a depozitelor de deșeuri nu sunt conforme (nici autorizate), respectiv nu sunt dotate cu protecție pentru sol, ceea ce duce la contaminarea atât a solului, cât și a suprafeței apelor subterane. Reducerea cantității de deșeuri depozitate prin colectare separată și compostare, inclusiv închiderea depozitelor neconforme poate contribui semnificativ la prevenirea contaminării apei.
	Obiectivul 7: Energie accesibilă și curată În timp ce sursa tradițională de energie, sub formă de combustibili fosili, are un impact negativ asupra schimbărilor climatice și a mediului, este necesară utilizarea altor surse alternative de energie. Astfel, prelucrarea deșeurilor oferă una dintre soluții. Digestia anaerobă (proces prin care materia organică, cum ar fi deșeurile animale sau risipa de alimente, este descompusă de bacterii în absența oxigenului), de exemplu, face deja posibilă transformarea deșeurilor în combustibil curat – biogazul. Metodele de prelucrare a deșeurilor cu recuperare de energie au un potențial mare ca fiind una dintre soluțiile accesibile de energie curată.

	Obiectivul 13: Acțiunea asupra climei Depozitele de gunoi necontrolate sunt sursa emisiilor de gaze cu efect de seră precum metanul și dioxidul de carbon care sunt generate prin aruncarea resturilor organice. Emisiile provenite de la depozitele de gunoi au atins deja 1,6 miliarde de tone de dioxid de carbon, 5 % din totalul GES în 2016. Gestionarea deșeurilor poate avea un impact asupra atenuării schimbărilor climatice prin reducerea gazelor cu efect de seră, asta în cazul dacă vor fi oferite soluții pentru eliminarea și depozitarea corectă a deșeurilor în vederea reducerii emisiilor respective.
	Obiectivul 14: Viața sub apă Problema poluării oceanelor cu plastic și microplastic este una dintre cele mai mari provocări care trebuie de abordat, deoarece poluarea apelor generează o serie de probleme. Scopul gestionării deșeurilor este de a proteja oceanele de deșeuri periculoase și ne-biodegradabile și de a preveni aruncarea plasticului în apă.

Dacă situația privind managementul deșeurilor de la noi din țară va trece printr-o îmbunătățire vizibilă o bună parte din Obiectivele menționate vor putea fi realizate.